

Samrådsunderlag

Samråd inför ansökan om ändringstillstånd för täktverksamhet m.m.
på fastigheterna Valbo-Backa 6:1, Alborga 6:17, 6:32, 6:33 och S:1 i
Gävle kommun

Gunnar Helander och Maria Elofsson

2026-03-11

Samrådsunderlag

Samråd inför ansökan om ändringstillstånd för täktverksamhet m.m.
på fastigheterna Valbo-Backa 6:1, Alborga 6:17, 6:32, 6:33 och S:1 i
Gävle kommun

Bolag

Skanska Industrial Solutions AB

Projekt

Sälgsjön

Kontaktpersoner

Gunnar Helander

Projektutvecklare

Tfn: 010 449 32 45

E-post: gunnar.helander@skanska.se

1	INLEDNING	4
1.1	SAKEN	4
1.2	BAKGRUND	4
1.3	GÄLLANDE TILLSTÄND	4
1.4	ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	4
1.5	LOKALISERING	5
2	VERKSAMHETSBESKRIVNING	5
2.1	OMFATTNING	5
2.2	TÄKTVERKSAMHET	6
2.3	ASFALTILLVERKNING	6
2.4	MOTTAGNING, ÅTERVINNING OCH ANVÄNDNING AV AVFALL FÖR ANLÄGGNINGSÄNDAMÅL	7
2.5	SEVESOVERKSAMHET	7
2.6	VATTENVERKSAMHET	7
2.7	MASKINPARK	8
2.8	KEMIKALIE- OCH AVFALLSHANTERING	8
2.9	ARBETSTIDER	8
2.10	BYGGNADER	8
2.11	TRANSPORTER	9
2.12	EFTERBEHANDLING	9
3	OMRÅDESBESKRIVNING	10
3.1	PLANFÖRHÅLLANDEN	10
3.2	GEOLOGI	10
3.3	HYDROLOGI OCH GEOHYDROLOGI	11
3.4	NATURMILJÖ	11
3.5	KULTURMILJÖ	12
3.6	BOSTADSBEBYGGELSE	12
3.7	RIKSINTRESSEN	13
3.8	ÖVRIGA INTRESSEN	14
4	FÖRUTSEDD MILJÖPÅVERKAN	14
4.1	BULLER	14
4.2	VIBRATIONER OCH LUFTSTÖTVÄG	14
4.3	UTSLÄPP TILL LUFT	15
4.4	UTSLÄPP TILL MARK OCH VATTEN	15
4.5	GRUNDVATTENNIVÅER	16
4.6	TRANSPORTER	16
4.7	MILJÖEFFEKTER TILL FÖLJD AV YTTRE HÄNDELSER	16
5	BEDÖMNING I FRÅGA OM BETYDANDE MILJÖ-PÅVERKAN	17
5.1	UTMÄRKANDE EGENSKAPER	17
5.2	LOKALISERING	18
5.3	MILJÖEFFEKTERNAS TYP OCH UTMÄRKANDE EGENSKAPER	18
5.4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	19
6	FÖRSLAG TILL INNEHÅLL I MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	19
7	SAMRÅDS- OCH PRÖVNINGSPROCESSEN	19
7.1	ALLMÄN INFORMATION	19
7.2	SAMRÅD FÖR PLANERAD VERKSAMHET	21

Inledning

1.1 Saken

Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) avser att ansöka om ändring av gällande tillstånd, för verksamheten på fastigheterna Valbo-Backa 6:1, Alborga 6:17, 6:32, 6:33 och S:1 i Gävle kommun. Ändringen avser en utökning av befintligt verksamhets- och brytområde.

Detta dokument utgör samrådsunderlag inför ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken. Vidare syftar samrådet även till att avgränsa innehåll och utformning av den miljökonsekvensbeskrivningen som ska bifogas ansökan. Uppgifterna från samrådet kommer sedan ligga till grund för Länsstyrelsens beslut om den planerade ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

1.2 Bakgrund

Skanska har idag tillstånd till att bedriva täktverksamhet m.m. i Sälgsjön fram till och med 31 december 2046. Totalt medges ett uttag om 8 miljoner ton berg med ett maximalt årligt uttag om 500 000 ton berg. Verksamhetsområdet är uppdelat på två delar med ett avstånd om ca 100 m från varandra. För att möjliggöra en effektivare verksamhet och få tillgång till större ytor har Skanska nu för avsikt att utöka verksamhetsområdet så att det även omfattar området mellan de två delarna. Samtidigt utökas även brytområdet så att det omfattar delen mellan de två verksamhetsområdena. Ändringen av gällande områdesgränser kräver tillstånd varför Skanska har för avsikt att ansöka om ett ändringstillstånd.

1.3 Gällande tillstånd

Nuvarande tillstånd för verksamheten meddelades av Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt den 24 november 2016, mål nr. M 591-16. Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län har i beslut från den 10 juni 2020, dnr. 551-4825-2020, medgett en ökning av den maximala årliga produktionen. Vidare har Samhällsbyggnadsnämnden vid Gävle kommun meddelat föreläggande om försiktighetsåtgärder för tillfällig uppställning av mobil produktionsenhet för tillverkning av betong, dnr. M2021-2816:11. Denna anmälan har i ett senare beslut från den 24 januari 2025 förlängts, dnr. M-2025-42:2.

1.4 Administrativa uppgifter

Sökande	Skanska Industrial Solutions AB 112 74 Stockholm
Organisationsnummer	556793-1638
Verksamhetskod - Huvudverksamhet	10.11
Verksamhetskod - Övriga	10.50, 26.150, 90.110, 90.30
Produktionschef	Emil Andersson Tfn: +46104495033 E-post: emil.c.andersson@skanska.se
Kontaktperson samråd och ansökan	Gunnar Helander

	Tfn: 010 449 32 45 E-post: gunnar.helander@skanska.se
Fastigheter som berörs av det planerade verksamhetsområdet	Valbo-Backa 6:1, Alborga 6:17, 6:32, 6:33 och S:1
Kommun	Gävle
Län	Gävleborg
Tillsynsmyndighet	Samhällsbyggnadsnämnden

1.5 Lokalisering

Den planerade verksamheten ligger utmed väg 509 ungefär 7 km söder om centrala Gävle, något sydost om byn Sälgsjön, Figur 1.5.1. De närmaste omgivningarna utgörs främst skogsmarker med inslag av myrmark. Öster om verksamheten finns ytterligare en pågående bergtäkt (Jehanders). Vidare finns strax norr om sjön Sälgsjön en till bergtäkt (NCC).

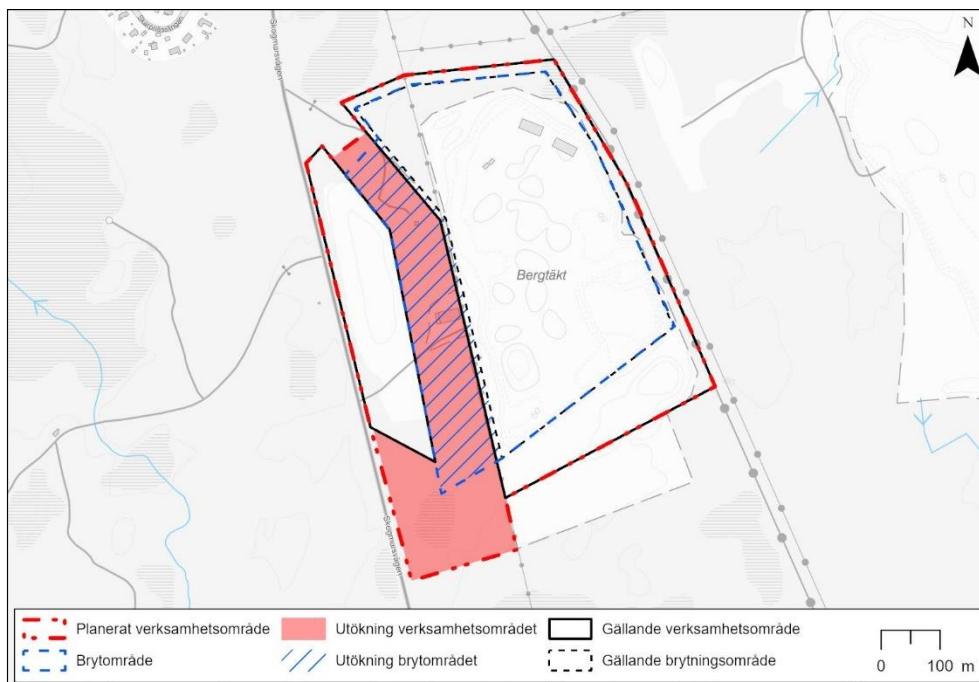

Figur 1.5.1: Verksamhetens lokalisering. (© Metria)

2 Verksamhetsbeskrivning

2.1 Omfattning

Det gällande verksamhetsområdet uppgår till knappt 29 ha och brytområdet till ungefär 18 ha, Figur 2.1.1. Planerad ändring innebär en utökning av verksamhetsområdet till 37,4 ha. Brytområdet kommer i sin tur att utökas till 23,6 ha. Brytningen sker ner till som lägst nivån +26, vilket är samma djup som i gällande tillstånd. Det totala uttaget kommer inte att ändras utan även fortsatt vara 8 miljoner ton berg. Det årliga uttaget kommer som i nuvarande verksamhet att maximalt uppgå till 500 000 ton.

Figur 2.1.1: Gränserna för verksamhets- och brytområde kommer att vara samma för den ansökta verksamheten som i nu gällande tillstånd. (© Metria)

2.2 Tåktverksamhet

Tåktverksamheten kommer även fortsättningsvis att bedrivas på ett för branschen traditionellt sätt. Brytningen inleds med att en grävmaskin avbanar lösa jordlager ner till bergöverytan. Därefter borras hål i berget med hjälp av en borrhög. Efter att hålen laddats med sprängmedel sker sprängning av berget. Antalet sprängtillfällen per år kommer normalt att vara ungefär åtta men kan komma att variera beroende på hur mycket berg som ska loss hållas och varierande brytningstekniska förutsättningar. Normalt kommer ca 10-20 ton sprängmedel att användas vid varje sprängtillfälle. Mängden kan dock variera beroende på t.ex. om det behöver ske särskilda anpassningar vid vissa delar i tåkten. Efter att berget sprängts ut knackas eventuella stenblock som är för stora för att få plats i krossen sönder i mindre delar. Arbetet utförs med en hydraulhammare, även kallad skutknack. Det utsprängda materialet krossas och sorteras sedan i flera olika steg i en mobilkross innan de färdiga produkterna läggs i upplag i väntan på transport till kund. All brytning kommer ske inom det för tåkten angivna brytningsområdet medan upplag av färdiga krossprodukter även kan komma att ligga utanför, dock inom verksamhetsområdet.

Förutom de ändrade gränserna för verksamhets- och brytområdet kommer den planerade inte att verksamheten.

2.3 Asfalttillverkning

Tillverkning av asfalt sker i ett asfaltverk. De insatsvaror som används utgörs till största delen av krossat bergmaterial i olika fraktioner och bitumen samt eventuellt även mindre mängder tillsatsmedel. Från asfaltverkets doseringsfickor matas olika typer av bergmaterial in i torktrumman med hjälp av ett transportband. I torktrumman torkas bergmaterialet med hjälp av en brännare. Rökgaserna i torktrumman innehåller ett finmaterial, så kallad fyller, som avskiljs i ett filter och lagras i en silo för senare användning. Efter att bergmaterialet torkats transporteras

materialet upp i asfaltverkets blandartorn via en elevator. Sedan siktas och vägs materialet innan det blandas med tillsatt bitumen, filler, returafalt samt eventuella tillsatsmedel som t.ex. fibrer och färgpellets. Den färdigblandade asfaltmassan förvaras sedan i varmhållningsfickor i avvaktan på transport till beläggningsplatsen.

Den planerade verksamheten kommer inte att medföra någon förändring i asfalttillverkningen jämfört med i nuläget

2.4 Mottagning, återvinning och användning av avfall för anläggningsändamål

Mottagning och återvinning av inerta schaktmassor och entreprenadberg samt övriga rena inerta massor av t.ex. tegel, betong, klinker och icke tjärhaltig kommer att ske i en omfattning upp till maximalt 150 000 ton per år. Innan några massor tas emot vid anläggningen sker en mottagningskontroll. Tyngdpunkten ligger på den förebyggande kontrollen för att undvika att förorenade massor tas emot. Det sker dock även en kontroll av materialet när det tas emot vid anläggningen. De mottagna massorna sorteras eller krossas sedan till nya produkter som kan återvinnas. Vidare kommer den planerade verksamheten att använda rena schaktmassor för anläggningsändamål och en successiv efterbehandling upp till en årlig mängd om 100 000 ton.

Den planerade verksamheten kommer inte att medföra någon förändring i återvinningsverksamheten jämfört med i nuläget.

2.5 Sevesoverksamhet

Vid den aktuella bergtäktsverksamheten kommer sprängningsarbeten att genomföras där den sammanlagda sprängämnesmängden, vid ett och samma tillfälle överstiger 10 ton. Eftersom sprängämnesmängden överstiger 10 ton klassas täktverksamheten som en så kallad "Sevesoverksamhet", d.v.s. en verksamhet vilken omfattas av bestämmelserna i Lag (1998:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor.

Ett uppdaterat handlingsprogram daterat 4 april 2024 har lämnats in till Länsstyrelsen.

Planerad ändring av verksamheten bedöms inte medföra någon förändrad risk kopplat till Sevesoverksamheten. En uppdatering av handlingsprogrammet kommer att lämnas i samband med ansökan om ändringstillstånd.

2.6 Vattenverksamhet

Enligt definition i 11 kap. 3 § miljöbalken är bortledning av grundvatten och utförande av anläggningar för detta, vattenverksamhet.

Skanska kommer att avsänka grundvattennivån successivt allteftersom verksamheten etablerar sig på djupare nivåer i inom brytningsområdet och när täkten utvidgas. I praktiken kommer en pumpgrop att anläggas någon meter under produktionsytan till vilken även avrinnande nederbördsvatten kommer att ledas via självfall. Vattnet pumpas sedan därifrån till anläggningens sedimentationsdamm i områdets södra del och släpps sedan ut söder om området där det kommer att infiltrera i befintliga mossmarker på samma sätt som i dagens verksamhet.

I jämförelse med nuvarande verksamhet kommer den planerade ändringen att innebära en något större grundvattenbortledning.

2.7 Maskinpark

Den planerade ändringen medför inga förändringar avseende den maskinpark som används för att utvinna bergmaterialet. Inom verksamheten används maskinutrustning i form av:

- Borrmaskin för losshållning av berget
- Krossanläggning i form av förkross och efterkross
- Sikt-/sorteringsanläggning
- Hjullastare för lastarbeten
- Dumprar för interna transporter av material
- Grävmaskin för bl.a. matning, undanbärning, lastning av material och i samband med avbaningsarbeten
- Asfaltverk

Skanska kommer att använda mobil utrustning vid brytningen av berg.

Planerad ändring medför ingen ändring eller utökning av maskinparken.

2.8 Kemikalie- och avfallshantering

Kemikalier och farligt avfall förvaras i enlighet med det villkor som reglerar kemikalier och avfall. Sprängämnen förvaras inte inom verksamhetsområdet utan transporteras direkt till täkten vid dag för sprängning.

De kemikalier vilka används i verksamheten är avstämda mot en kemikaliedatabas som används inom Skanska. Detta är ett viktigt hjälpmedel för att enbart godkända kemikalier ska användas och för att hanteringen ska ske på ett korrekt vis.

Den planerade ändringen medför ingen förändring avseende de kemikalier som används eller hur de hanteras.

2.9 Arbetstider

Den ansökta ändringen medför ingen förändring avseende arbetstiden. Verksamheten kommer att bedrivas under samma tider som i nu gällande tillstånd och innebär inga ändrade arbetstider. Detta innebär att täkt och masshantering får bedrivas vardagar kl. 06.00-22.00.

Asfalttillverkning får ske vardagar mellan kl. 05.00-22.00. I händelse av t.ex. olyckor och halkbekämpning samt vid större projekt för utlastning, tillfälligt, ske utöver normala arbetstider.

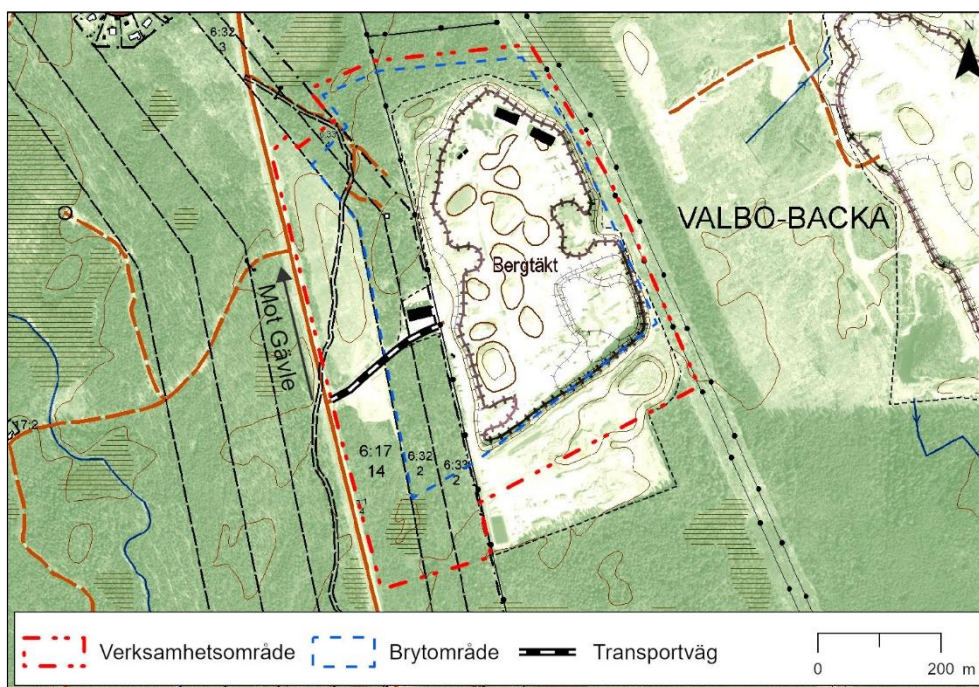
2.10 Byggnader

Inom verksamhetsområdet finns byggnader i form av kontor med personalutrymmen och verkstad/förråd. Den planerade ändringen innebär inte att några nya byggnader tillkommer eller att befintliga byggnader ändras. Befintlig verkstadsbyggnad kommer dock att behöva flyttas när brytområdet utökas.

2.11 Transporter

Transporter till och från verksamheten går på befintlig utfart och vidare ut på väg 509. Näst intill samtliga transporter går norrut mot Gävle. Med ett maximalt uttag på 500 000 ton bergmaterial och 150 000 ton asfalt per år enligt nuvarande tillstånd genereras 220 per dag. Beräkningarna baseras på 220 arbetsdagar per år och bedömningen att 80 % av allt material transporteras med lastbil med släp och 20 %.

Den ansökta ändringen innebär ingen förändring av interna transportvägar eller befintlig in- och utfartsväg, Figur 2.9.1.

Figur 2.11.1: Transportväg till och från verksamheten.

2.12 Efterbehandling

När täkten är färdigbruten är avsikten att skapa en täktsjö genom att utpumpningen av vatten avslutas och den naturliga grundvattenytan återställs. Den blivande sjöns vattenyta kommer att bli tillgänglig genom att en strandvall anläggs längs delar av sjön. Strandzonen kommer även att kunna nås via nedfartsvägen i brytningsområdet. Övriga delar av verksamhetsområdet kommer att återföras till skogs-/naturmark.

Detaljerna i gestaltningen och markanvändningen runt sjön kommer att redovisas i den efterbehandlingsplan vilken kommer att biläggas den tekniska beskrivningen i Skanskas ansökan.

Planerad verksamhet innebär inte någon förändring av befintlig efterbehandlingsplan förutom att den tilltänkta täktsjön kommer att öka i storlek.

3 Områdesbeskrivning

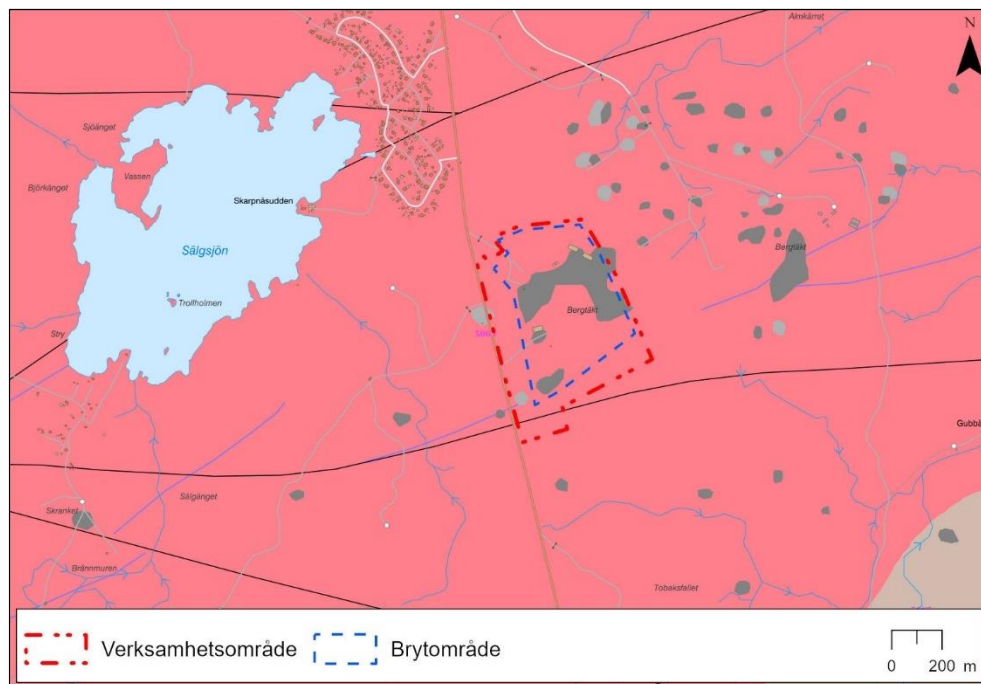
3.1 Planförhållanden

I Översiktsplan Gävle kommun år 2030 finns bergtäkten i Sälgsjön utpekad som en befintlig bergtäkt. Vidare anges att befintliga täkter i kommunen bör utökas istället för att nya områden tas i anspråk. Precis norr om verksamhetsområdet går gränsen för en fördjupad översiktsplan för Gävle stad.

Bergtäkten eller dess närområde omfattas inte av några detalplaner.

3.2 Geologi

Berggrunden i området där bergtäkten är lokaliserad utgörs av urberg bestående av gnejsiga bergarter t.ex. granit, granodiorit, monzonit m.m. Berget är av för regionen god kvalitet för det avsedda användningsområdet, väg- och byggnadsändamål samt råvara för tillverkning av asfalt och betong. Ett utdrag från SGU:s berggrundskarta redovisas i Figur 3.2.1.

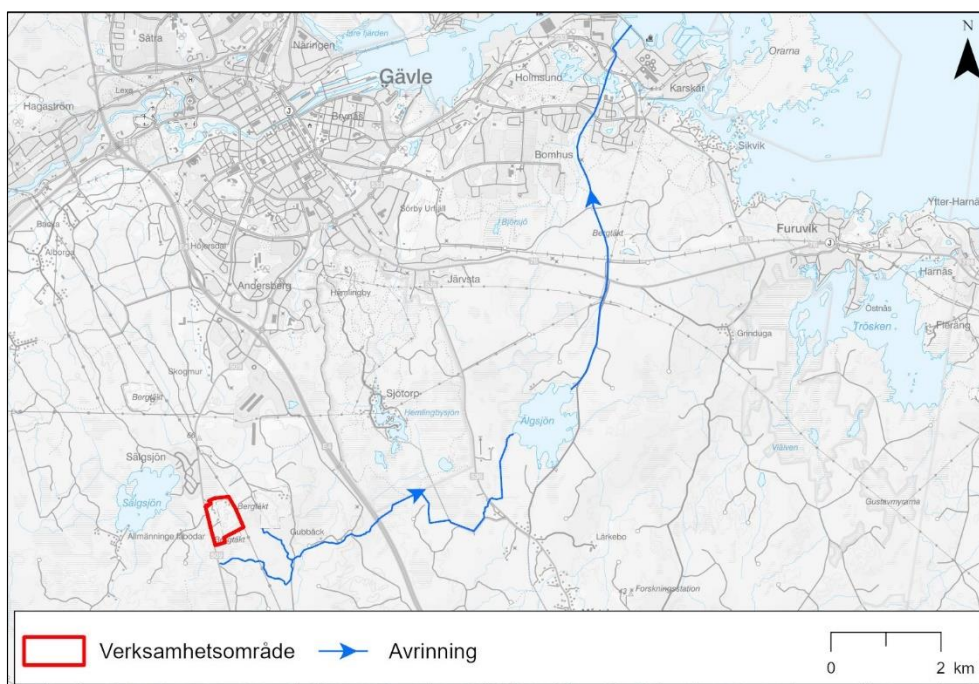

Figur 3.2.1: Utdrag ur SGUs berggrundskarta. Bergarten i tåkten utgörs av gnejsiga bergarter (röd färg). Gråmarkerade områden är hållar där berget går i dagen. (© SGU)

3.3 Hydrologi och geohydrologi

Det nederbörds- och grundvatten som samlas upp inom verksamhetsområdet renas i anläggningens sedimentationsdamm. Därefter släpps det ut i mossmarken sydöst om verksamheten varefter det sedan infiltrerar ner i marken. Mossmarken avvattnas sedan till mindre vattendrag ytterligare längre mot sydöst. Vattnet rinner sedan vidare i mindre vattendrag och ytvatten innan det når kusten och rinner ut i havet.

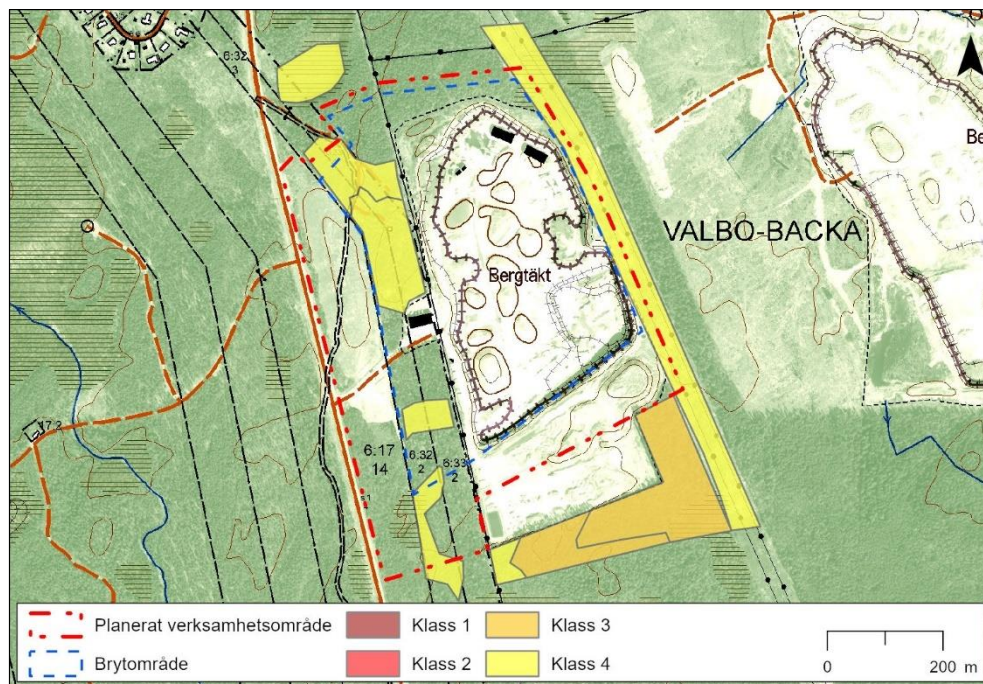
Den planerade verksamheten kommer inte att innebära någon förändring av avrinningsstråken i jämförelse med nuvarande verksamhet.

Figur 3.3.1: Avrinning av det vatten som släpps ut från verksamheten. (© Lantmäteriet)

3.4 Naturmiljö

I de närmaste omgivningarna finns främst skogsmarker med inslag av myrmark. I öster dominerar skogsmarkerna medan mer sammanhängande myrmarker främst finns i norr och längre västerut intill Sälgsjön. Skanska har låtit utföra en naturvärdesinventering för det område som den planerade verksamheten avser samt övriga delar kring tåkten. De preliminära resultaten visar på att det finns fyra stycken naturvärdesobjekt inom det område som ansökan avser. Samtliga objekt bedöms tillhöra naturvärdesklass 4, Figur 3.4.1. Naturvärdestyperna utgörs av sump-, och hållmarkstallskog. Inom ansökt verksamhetsområde har bland annat arterna vanlig groda, vanlig padda som är skyddade enligt 6 § Artskyddsförordning (2007:845) samt fläcknycklar och revlumner skyddade enligt 8 respektive 9 § samma förordning påträffats. För att inte påverka förekommande groddjur kommer ny mark inte tas i anspråk under tid för fortplantnings- eller yngelperioden.

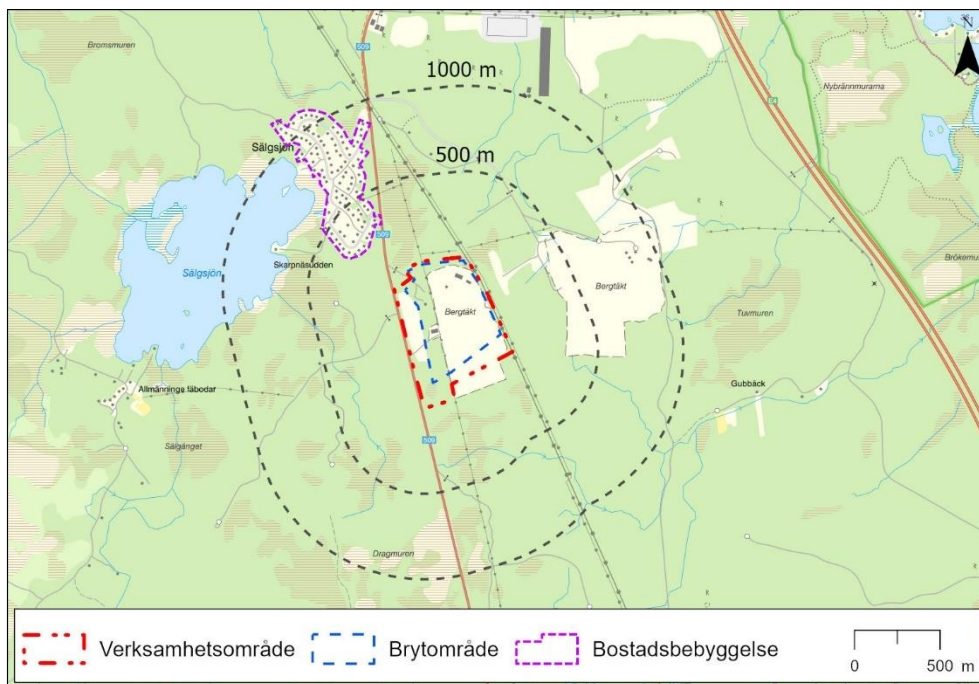
Figur 3.4.1: Preliminära resultat från naturvärdesinventeringen i området.

3.5 Kulturmiljö

Det finns inga dokumenterade fornlämningar inom i eller i närheten av verksamhetsområdet. Drygt 50 m norr om verksamhetsområdet finns en övrig kulturhistorisk lämning i form av en kolningsanläggning, L2021:8256. En arkeologisk utredning kommer att genomföras i området som omfattas av planerad ändring.

3.6 Bostadsbebyggelse

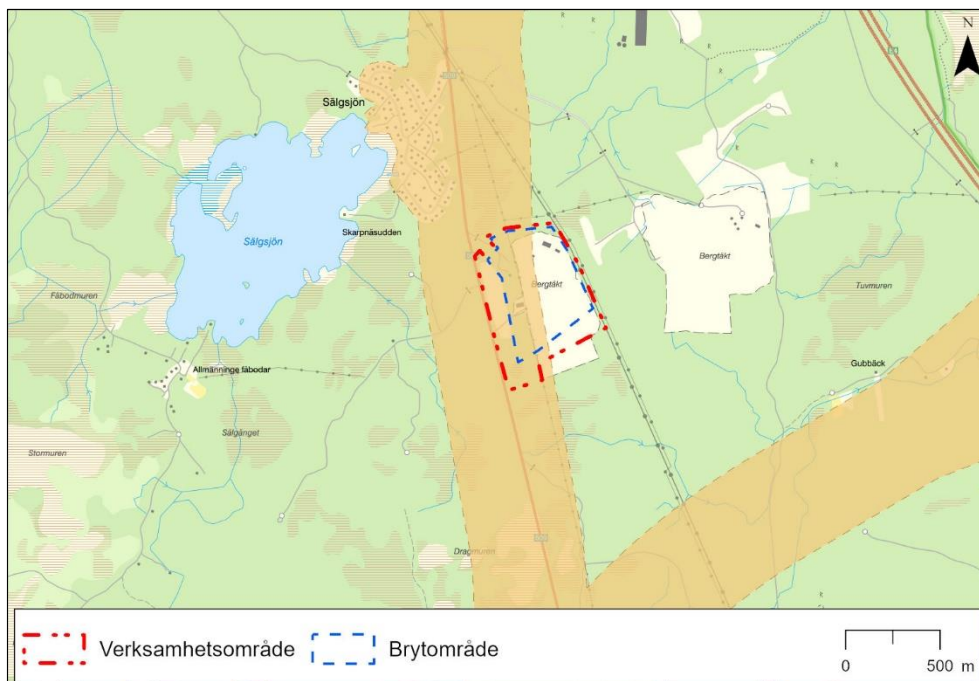
Den närmaste bostadsbebyggelsen är Sälgsjön som ligger nordväst om tåkten, Figur 3.6.1. De bostadshus som ligger närmast ligger ungefär 250 m från verksamhetsområdets gräns. Planerad ändring av verksamhets- och brytområdet innebär inte att bostadsbebyggelsen kommer närmare jämfört med nuvarande verksamhet. Utöver bebyggelsen i Sälgsjön finns inga ytterligare bostadshus inom 1000 m från tåkten.

Figur 3.6.1: Närliggande bostäder. (© Lantmäteriet)

3.7 Riksintressen

Det planerade verksamheten berörs av riksintresse för planerad väg, Figur 3.7.1. Utöver detta finns inga övriga riksintressen som berör verksamhetsområdet eller dess närhet.

Figur 3.5.1: Den planerade verksamheten berörs av riksintresse för planerad väg. Utbredningen av riksintresset visas i transparent brun färg. (© Lantmäteriet)

3.8 Övriga intressen

Både öster och väster om takten, i direkt anslutning till befintlig verksamhetsgräns, finns luftledningar, Figur 2.1.1. För en utvidgning av brytområdet i nordväst krävs att den västra luftledningen flyttas.

4 Förutsedd miljöpåverkan

Vid all täktverksamhet sker en påverkan inom verksamhetsområdet. Utöver detta sker även en påverkan på den omkringliggande omgivningen både direkt och indirekt av verksamheten. Generellt är omgivningspåverkan från täktverksamheter är väl känd och för den aktuella verksamheten finns ett antal villkor i gällande tillstånd som ska följas.

Planerad verksamhet innebär en ändring av den nu pågående verksamheten genom att befintligt verksamhets- och brytområde utökas. Utöver detta kommer verksamheten bedrivas inom ramen för gällande tillstånd och befintliga villkor.

I avsnitten nedan redogör Skanska för den förutsedda miljöpåverkan som uppkommer till följd av den ansökt ändringen.

4.1 Buller

Buller från verksamheten uppkommer framför allt vid arbetsmomenten borrhning, skutknackning och krossning. Även andra delar av verksamheten som till exempel avbaningsarbeten, lastning och transporter genererar buller, dock oftast i lägre nivåer.

Den planerade verksamheten innebär att brytområdet utökas något västerut. Det kommer dock inte att komma närmare bebyggelsen i Sälgsjön än nuvarande brytområdesgräns. Vidare kommer produktionen i bergtåkten att drivas på samma sätt som tidigare. Ansökt verksamhet bedöms därmed inte innebära någon skillnad vad avser ljudnivåer och bedöms inte innebära någon ytterligare effekt i omgivningen till följd av bullerpåverkan. Produktionen kommer kunna ske inom ramen för de arbetstider som föreskrivits i gällande tillstånd. Den planerade ändringen bedöms inte heller leda till att tiden då buller genereras från verksamheten ökar.

En bullerutredning som visar skillnaden mellan nuvarande och planerad verksamhet kommer att bifogas ansökan. Preliminära resultat från utredningen visar på inga eller mycket små skillnader.

4.2 Vibrationer och luftstöt våg

Markvibrationer och luftstöt vågor uppkommer till följd av sprängningsarbeten. Luftstöt vågen kan tillfälligt uppfattas negativt och vid extrema fall få negativa konsekvenser på omgivningen. Vibrationerna kan även de uppfattas negativt, inte minst om människor är oförberedda och kan i extrema fall medföra påverkan på omkringliggande fastigheter.

Gällande begränsningsvärde för vibrationer orsakade av sprängning ska enligt villkor 6 i gällande tillstånd inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Värdet anses vara en väl grundad avvägning mellan vad som är en rimlig påverkan, vad flertalet människor uppfattar som komfortvärde och vad som en verksamhetsutövare ska tåla vid bedrivande av sin verksamhet. Den tekniska skaderisken för byggnader och anläggningar uppträder först vid betydligt högre svängningar än 4 mm/s. För luftstöt vågor gäller enligt samma villkor begränsningsvärdet om 150 Pascal uttryckt som frifältsvärde.

Skanska utför vibrations- och luftstötvmåtmätningar vid närliggande bostäder i samband med sprängningsarbetena i verksamheten. Resultaten av mätningarna visar att gällande begränsningsvärden innehålls med mycket god marginal, Tabell 4.2.1.

Tabell 4.2.1: Mätresultat av vibration och luftstötvmåtmätningar under perioden 2022-2025.

Sälgsjön 5:7					
Mätupunkt					
Datum	Vibration (mm/s)	Luftstöt (Pa)	Datum	Vibration (mm/s)	Luftstöt (Pa)
2022-01-04	1,5	22	2023-09-07	1,7	14
2022-02-18	0,9	-	2024-04-23	2,2	19
2022-05-03	1,2	32	2024-08-26	1,7	7,8
2022-07-19	1,2	21	2024-11-14	1,4	34,5
2022-10-21	1,3	16	2024-12-19	1,8	<30
2022-12-20	1,2	25	2024-04-09	1,5	14
2023-03-14	1,3	19	2025-08-20	1,7	19
2023-05-23	1,3	17			

Den planerade verksamheten innebär inte någon ökning av den årliga produktionen och som följd av detta heller inte någon ökning av antalet tillfällen då sprängning sker. Då utökningen av brytområdet inte kommer närmare bostäder jämfört med nuläget bedöms det inte ske någon ökning av påverkan från vibrationer och luftstötvmåtmätningar till följd av sprängningar.

En riskanalys avseende vibrationer och luftstötvmåtmätningar för planerad ändring kommer att bifogas ansökan.

4.3 Utsläpp till luft

Verksamheten i tåkten påverkar luften genom avgasutsläpp från den mobila maskinparken, asfaltverket samt genom trafik till och från området. Utsläpp från arbetsmaskiner går inte helt att undvika men kan begränsas genom användande av ny teknik, modern utrustning samt miljöklassade bränslen. Genom att systematiskt eftersträva detta kommer emissioner från maskiner och fordon successivt att bli lägre i takt med teknikutvecklingen.

Luften påverkas även av damning från arbets- och transporttytor under torrperioder. Även produktionen i form av borrar, krossning och siktning kan ge upphov till damning. Vid behov kommer dammbekämpning att ske genom bevattnings av t.ex. arbetsytor, transportband samt att borrarren kommer att vara utrustad med dammsugare.

I och med att den planerade ändringen av verksamheten inte avser en produktionsökning kommer verksamheten inte leda till större utsläpp till luft jämfört med nuvarande verksamhet.

4.4 Utsläpp till mark och vatten

Verksamhetsrelaterade utsläpp till mark och vatten är i huvudsak begränsade till utsläpp av kväve till följd av sprängningsarbeten samt eventuellt utsläpp av petroleumprodukter vid läckage eller haveri. Ett visst utsläpp av suspenderat material kan även ske i samband med höga flöden.

Det går inte att undvika utsläpp av kväve i samband med brytning av berg eftersom alla praktiskt användbara sprängämnen är kvävebaserade. Den största delen av kväveutsläppet beror på att det i princip alltid finns små rester av odetonerat sprängmedel kvar i sprängstensmassorna efter en sprängning som sedan följer med det vatten som leds bort i tåktens länshållning. Ett eventuellt utsläpp av petroleumprodukter på marken till följd av läckage

eller haveri på maskiner skulle kunna leda till att det länsvatten som samlas upp i tälten förorenas.

För att förhindra utsläpp av förorenande ämnen i det vatten som lämnar täktverksamheten passerar allt vatten genom en reningsdamm innan det släpps ut. I dammarna sker sedimentering av suspenderat material och rening av kväve. Dammarna har också en oljeavskiljande funktion för att förhindra utsläpp av petroleumprodukter.

4.5 Grundvattennivåer

Brytningen av berg i tälten sker under nivån för den omgivande grundvattenytan. Detta medför att grundvatten kommer att läcka in i brytområdet. Eftersom brytningen måste ske i torrhet är det en förutsättning att inläckande grundvatten och nederbördsvatten kan ledas bort. Som en följd av detta sänks även grundvattennivåerna i det omkringliggande området. Avsänkningen blir som störst inne i brytområdet för att sedan avta med avståndet från tälten. Då brytområdet kommer att utökas kommer även mängden inläckande grundvatten att öka jämfört med nuvarande verksamhet. En hydrogeologisk utredning kommer att utföras i syfte att utreda omfattningen av avsänkning av grundvattennivån samt om och i så fall hur den kan komma att påverka t.ex. privata brunnar eller övriga intressen.

4.6 Transporter

Den aktuella verksamheten genererar transporter med till kunder med de olika ballastprodukter som produceras. Transporterna sker med lastbil och ger upphov till trafik på allmänna och enskilda vägar. Som följd av detta genereras buller och utsläpp av avgaser.

De största miljöriskerna med transporterna är kopplade till olyckor med läckage som följd. Skanska har rutiner och utbildningar för hur denna typ av situationer ska hanteras. Riskerna minskas även genom att miljöklassade bränslen används och att det finns hastighetsbegränsningar och trafikstyrning inom verksamhetsområdet. Det är dock mycket svårt att helt ta bort risken för en trafikolycka eller dess konsekvenser eftersom en sådan risk delvis hör samman med yttre faktorer så som andra fordon och trafikanter.

Den planerade ändringen av verksamheten kommer inte att generera fler transporter i jämförelse med nuläget.

4.7 Miljöeffekter till följd av yttre händelser

Översvämning, skred och extremt väder är exempel på yttre händelser som eventuellt skulle kunna påverka den aktuella verksamheten på sådant sätt att den kan förorsaka negativa miljöeffekter på omgivningen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utifrån hydrologisk flödesdata och höjddata tagit fram så kallade översvämningsskarteringar som visar de områden och vattendrag som riskerar att översvämmas vid olika flödesscenario. Inom det område inom vilket den aktuella verksamheten är belägen föreligger, enligt MSB:s skartering, inget översvämningsshot. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har, tillsammans med Statens Geotekniska Institut (SGI) tagit fram en kartvisare som visar var i Sverige det finns förutsättningarna för skred i finkorniga jordarter så som silt och lera. Information om risker för ras och skred finns även tillgängligt via MSB:s kartportal. Den aktuella verksamheten är inte belägen inom något utpekade aktsamhetsområde, det vill säga ett sådant område där det kan föreligga risk för ras eller skred.

När det gäller extrema väder är det framförallt åska och blixtnedslag som kan förorsaka negativa miljöeffekter. Skanska genomför inga sprängningsarbeten i samband med åska, inte heller genomförs några förberedande moment så som laddning av borrhål. Genom dessa skyddsåtgärder bedömer Skanska att det inte föreligger någon risk av betydelse vad gällande negativ yttre miljöpåverkan till följd av extremt väder.

Ungefär 400 m öster om den aktuella verksamheten finns ytterligare en bergtäktsverksamhet vilken omfattas av den lägre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen samt bergtäkten norr om sjön Sälgsjön inom ca 2 km från den aktuella verksamheten. Mot bakgrund av typen av verksamhet, omfattning, avståndet bedöms dessa förhållanden inte innebära någon risk av betydelse.

5 Bedömning i fråga om betydande miljö-påverkan

Enligt 8 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska samrådsunderlaget innehålla uppgifter om den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i fråga om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas. Vid ändring av verksamheter krävs en undersökning om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vid undersökning av om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 23 eller 26 § MB ska hänsyn tas till verksamhetens utmärkande egenskaper, verksamhetens lokalisering, och de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

5.1 Utmärkande egenskaper

Den planerade ändringens utmärkande egenskaper enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) och som beskrivs i Miljösamverkan Sveriges checklista om stöd för bedömning av betydande miljöpåverkan redovisas i Tabell 5.1.1.

Tabell 5.1.1: Den planerade ändringens utmärkande egenskaper.

Enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Ändringens omfattning och utformning	Ändringen innebär en utökning av verksamhet- och brytområdet. Verksamheten kommer i övrigt att bedrivas inom ramen för gällande tillstånd.
2. Kumulativa effekter	Det finns inga andra verksamheter i närområdet som kan ge upphov till kumulativa effekter på de ändringar vilka följer av planerad verksamhet.
3. Användning av naturtillgångar och fysisk miljö	Den planerade ändringen innebär att ytterligare mark tas i anspråk för täktverksamhet.
4. Avfall som verksamheten ger upphov till	Den planerade verksamheten innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.
5. Föroreningar och störningar	Den planerade verksamheten innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.
6. Sannolikheten för allvarliga olyckor	Den planerade verksamheten innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.
7. Risker för människors hälsa	Den planerade verksamheten innebär ingen ändring jämfört med gällande tillstånd.

5.2 Lokalisering

I Tabell 5.2.1 redogörs för ändringen av verksamhetens lokalisering enligt 12 § Miljöbedömningsförordningen.

Tabell 5.2.1: Lokalisering.

Enligt 12 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Pågående eller tillåten markanvändning.	Verksamheten kommer att bedrivas inom ett utökat verksamhets- och brytningsområde.
2. Naturresurser som finns i det område som kan antas bli påverkat.	Området för den planerade utökningen utgörs av skogsmark med produktionsskog, i princip omsluten helt av den idag tillståndsgivna verksamhetens två verksamhetsområden. Det innebär en god hushållning med naturresurser att utöka den befintliga täkten istället för att öppna en ny bergtäkt.
3. Naturresursernas, naturmiljöns och kulturmiljöns tålighet.	Verksamheten ligger i ett glesbebyggt område. Inga naturreservat, kulturmiljöintressen samt övriga skyddade områden eller friluftsintressen berörs. Den planerade verksamheten innebär heller ingen ytterligare påverkan på ytvattenförekomster. Den oexploaterade mark som kommer att tas i anspråk utgör en biotop vilken är densamma som den i huvudsak mest förekommande i närområdet.

5.3 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

I Tabell 5.3.1. redogörs för miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper enligt 13 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Tabell 5.3.1: Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Enligt 13 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Effekternas, storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet.	Ändringens samlade miljöeffekt utifrån storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet bedöms jämförbar med nuläget och bedöms därför som begränsad.
2. Sannolikheten för att effekterna uppkommer, hur de uppkommer, vilken varaktighet eller frekvens de har och hur reversibla de är.	Inga ytterligare effekter bedöms jämfört med redan tillståndsgiven verksamhet.
3. Hur gränsöverskridande effekterna är	Planerad ändrings miljöeffekter påverkar inte annat land.
4. Effekternas kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter som bedrivs	Det finns inga andra verksamheter i närområdet som kan ge upphov till kumulativa effekter på de ändringar vilka följer av planerad verksamhet.
5. Möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt vis.	Nuvarande skyddsåtgärder för den pågående verksamheten kommer att begränsa effekterna på även den planerade ändringen. Ytterligare åtgärder bedöms inte behövas.

5.4 Sammanfattande bedömning

Skanska bedömer sammantaget att den planerade ändringarna kan bedrivas inom ramen för gällande villkor och utan risk för betydande miljöpåverkan jämfört med den idag pågående och redan tillståndsgivna verksamheten, med hänsyn taget till de kriterier som anges i 10-13 §§ i Miljöbedömningsförordningen. Med planerad ändring kan verksamheten fortsätta att bidra till försörjningen av det lokala behovet av ballastmaterial för bygget av exempelvis samhällsviktig infrastruktur. Mot bakgrund av ovan bedömer Skanska att planerad ändring av verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

6 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivning

Om Länsstyrelsen, efter genomfört samråd, beslutar att den ansökta ändringen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska, i enlighet med 6 kap. 47 § miljöbalken, att ta fram ett så kallat förenklat underlag. I det fall Länsstyrelsen beslutar att den ansökta ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska att göra en så kallad specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken.

Nedan redovisas vilka miljöaspekter som i nuläget har bedömts kunna påverkas av planerad ändring av verksamheten och som särskilt kommer att belysas i MKB:n, ytterligare kan tillkomma.

- utsläpp till vatten
- transporter
- utsläpp till luft
- buller
- vibrationer och luftstöt våg
- naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv
- risk och säkerhet

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning som även berör en verksamhet som avses i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor är också att identifiera och bedöma faktorer i verksamhetens omgivning som kan påverka säkerheten hos denna. Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås också innehålla en beskrivning av de skyddsåtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs.

7 Samråds- och prövningsprocessen

7.1 Allmän information

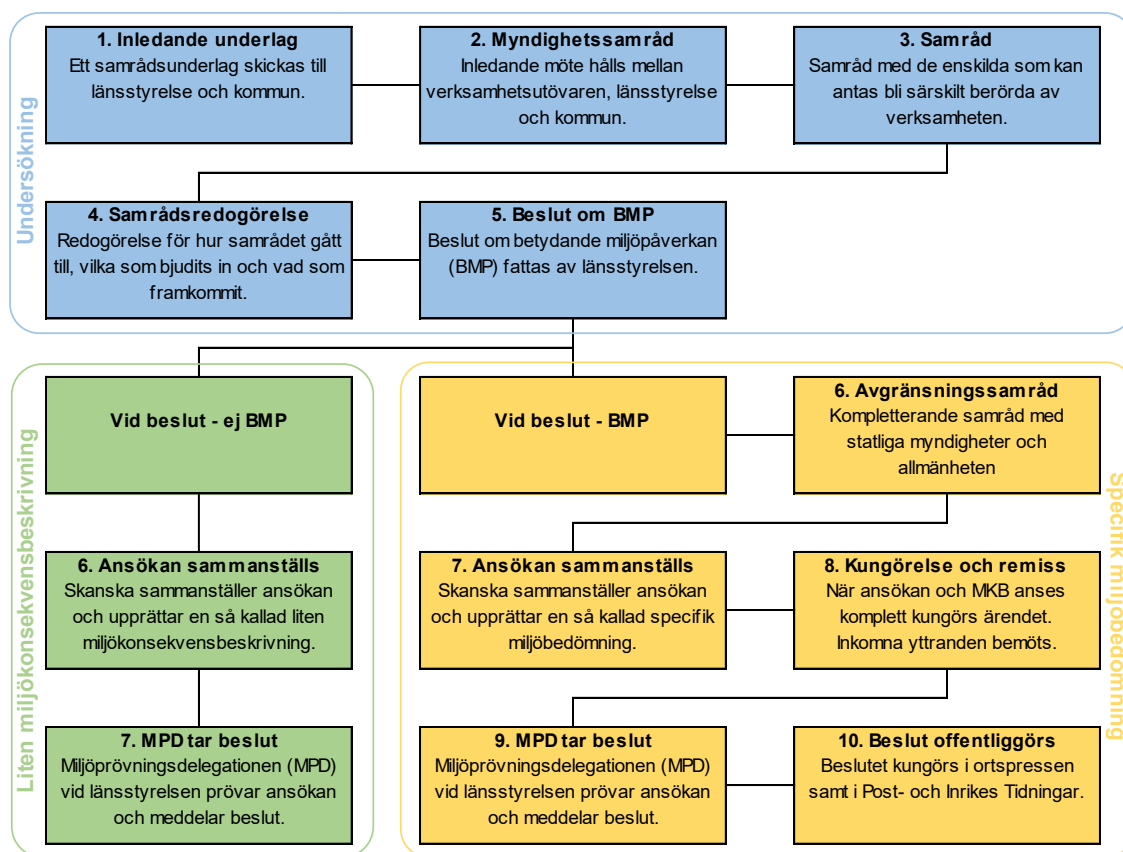
Processen att söka tillstånd inleds alltid med samråd med myndigheter, enskilda som kan antas bli särskild berörda och, beroende på verksamhetens omfattning, ibland även med en så kallad utökad krets. Det är den som söker tillstånd som ska genomföra samrådet på ett sätt som uppfyller lagens krav. I Figur 7.1.1 visas ett översiktligt schema över tillståndsprövningsprocessen. Syftet

med samrådet är att i ett tidigt skede informera om vad som planeras, att besvara eventuella frågor samt att inhämta relevant information och synpunkter från myndigheter och de som berörs av verksamheten. Samrådet ska även möjliggöra en avgränsning av vilka frågor som behöver belysas i den miljökonsekvensbeskrivning som ska lämnas in med tillståndsansökan. Inför samrådet tas ett skriftligt samrådsunderlag fram som översiktligt beskriver den planerade verksamheten och den miljöpåverkan som förutses.

Samråd ska alltid hållas med Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten. Även enskilda som kan bli särskilt berörda tillhör alltid samrådskretsen. Samrådet sker ofta genom ett adresserat utskick. Alternativt kan information om den planerade verksamheten även finnas tillgängligt på verksamhetsutövarens webbplats. Ibland hålls även ett informationsmöte dit berörda bjuds in.

Om verksamheten bedöms ha en betydande miljöpåverkan ska samråd även ske med en utökad krets, som består av statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda. Detta samråd sker främst via brev eller e-post. Allmänheten informeras genom en annons i ortstidningarna.

Den som söker tillstånd redovisar sedan hur samråden har genomförts och med vilka i en samrådsredogörelse, som ska bifogas till ansökan. Även de synpunkter och upplysningar som kommit in under hela samrådet ska redovisas i samrådsredogörelsen.

Figur 7.1.1: Schematisk bild över prövningsprocessen.

När aktuella utredningar tagits fram eller eventuellt uppdaterats utifrån i samrådet inkomna synpunkter sammanställs en ansökningshandling med tillhörande teknisk beskrivning, miljökonsekvensbeskrivning samt utredningar.

Ansökan lämnas till prövningsmyndigheten, antingen en Miljöprövningsdelegation vid en länsstyrelse eller en Mark- och Miljödomstol. Prövningsmyndigheten avgör om

ansökningshandlingarna behöver kompletteras och begär sedan in dessa handlingar. Därefter kungörs ansökan i dagspressen och allmänheten ges tillfälle att yttra sig över ansökan. Prövningsmyndigheten fattar sedan beslut i ärendet varefter det kungörs. De flesta beslut kan överklagas till en högre rättsinstans i enlighet med vad framgår av prövningsmyndighetens beslut.

7.2 Samråd för planerad verksamhet

I enlighet med 6 kap Miljöbalken ska verksamhetsutövaren samråda med berörda innan tillståndsansökan lämnas in till prövningsmyndigheten. Planerad ändring av täktverksamheten medför enligt 3 § andra stycket förordning om miljökonsekvensbeskrivning (1998:905) inte per automatik betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen ska i ett separat beslut avgöra om ändringen medför betydande miljöpåverkan enligt kriterierna som finns angivna i bilaga 2 i samma förordning.

Skanska har i det aktuella fallet valt att genomföra undersökningssamrådet så att det även uppfyller kraven på ett så kallat avgränsningssamråd (6 kap 24 § miljöbalken). Avgränsningssamrådet samordnas alltså med undersökningssamrådet. Det innebär att de aktuella samrådshandlingarna innehåller mer uppgifter samt att Skanska utöver Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och enskilda samtidigt samråder med allmänheten samt de övriga statliga myndigheter och de kommuner som kan antas bli berörda av verksamheten. Om Länsstyrelsen, efter genomfört samråd, beslutar att den ansökta ändringen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska, i enlighet med 6 kap. 47 § miljöbalken, att ta fram ett förenklat underlag. I det fall Länsstyrelsen beslutar att den ansökta ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer Skanska att göra en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken.

Eftersom verksamheten även omfattas av bestämmelserna i Lag (1998:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor sker genom detta utskick även samråd enligt 13§ i ovan nämnda lag.

Skanska har för avsikt att samråda med ägare till fastigheter inom ca 1 km från gränsen till planerat verksamhetsområde genom utskick av samrådsunderlag. Information om den planerade verksamheten kommer även kungöras i dagspressen för att delge allmänheten om den planerade verksamheten.

Skanska har även för avsikt att skriftligen samråda med följande myndigheter och organisationer:

Myndigheter

- Gävle kommun
- Naturvårdsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Sveriges geologiska undersökning
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap
- Gästrike räddningstjänst
- Gävle energi
- Svenska Kraftnät

Samrådsprocessen bedöms ske under slutet av 2025 och i början av 2026. En samrådsredogörelse kommer att lämnas in till Länsstyrelsen efter genomfört samråd. Skanska avser sedan att lämna in ansökan om ändringstillstånd under 2026.